

■ De Stichting tot Bevordering der Notariële Wetenschap ■

Inbreng van vorderingen in vennootschappen

1. Inleiding

Voor de notariële praktijk is het van belang om te onderscheiden tussen verschillende vorderingen die ingebracht worden ter zake van de storting op aandelen die worden uitgegeven bij of na oprichting van een vennootschap.

Hieronder zal getracht worden dit onderscheid te verduidelijken en zal aangegeven worden welke bepalingen in Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW), alsmede van de sedert 1 januari 1992 geldende wetboeken van toepassing zijn op de inbreng van de te onderscheiden vorderingen.

Het gaat vooral om het onderscheid tussen inbreng van vorderingen op de vennootschap en inbreng van vorderingen op derden.

2. Inbreng van, of verrekening met, een vordering op de vennootschap

a. Bij de oprichting van de vennootschap

Met betrekking tot de verplichting tot storting op aandelen bepaalt artikel 2:80, lid 4 (191, lid 3) BW, dat een aandeelhouder zich ten aanzien van de verplichting tot

storting niet op schuldverrekening kan beroepen; let wel: de vennootschap zelf kan wel het initiatief tot compensatie nemen.

Ter zake van de verrekening van een vordering op de vennootschap met de stortingsverplichting, was aanvankelijk (bij de aanpassingswet 2e EEG-Richtlijn, i.w.t. 1 september 1981) een regeling opgenomen in de n.v.-bepalingen.

In artikel 2:94c, lid 1 BW werd bepaald:

'Indien storting door inbreng van of verrekening met een vordering op de vennootschap wordt overeengekomen, maken de bestuurders een beschrijving op van de prestatie waartegen de vordering is ontstaan, met vermelding van de daaraan toegekende waarde ten tijde van het ontstaan van de vordering en van de toegepaste waarderingsmethoden.'

Ingevolge lid 2 van dit artikel moest over de beschrijving een accountantsverklaring worden afgelegd.

Bij de invoering van de wettelijke regeling van kapitaalbescherming bij de b.v. (i.w.t. 20 januari 1986) is artikel 2:94c, alsmede het aanvankelijk bij dit wetsvoorstel ingevoerde artikel 204c, waarin voor de b.v. een gelijke regeling was opgenomen, geschrapt.

In de Nota naar aanleiding van het eindverslag bij dit

wetsvoorstel is als reden voor de schrapping van dit artikel aangevoerd:

‘Bij nadere overweging kan deze bepaling worden gemist. Ongeacht de oorsprong moet de vennootschap een rechtsgeldige schuld betalen voor het volle bedrag. Er is geen reden om dan een door de vennootschap gewenste verrekening te bemoeilijken; aandeelhouders kunnen verrekening niet eenzijdig invoeren (...). Los van dit alles kan het bestuur aansprakelijk worden gesteld, indien het de te verrekenen schuld tevoren is aangegaan zonder voldoende tegenprestatie.’

Door het schrappen van bedoelde bepalingen bleef de vraag bestaan hoe de verrekening van een schuldvordering op de vennootschap moest worden gekwalificeerd: als een inbreng in geld of als een inbreng in natura. Als de verrekening van een vordering beschouwd moet worden als een inbreng in natura, zijn op grond van het bepaalde in artikel 2:204a BW een beschrijving en een accountantsverklaring vereist.

Duidelijk is het dat het geen storting in geld is als bedoeld in artikel 2:191a juncto 203a BW. Van Schilfgaarde (Van de BV en de NV, 9e druk, 1992, p. 74) neemt aan dat hier sprake is van een andere inbreng dan storting in geld, waarop echter de regeling inzake inbreng “anders dan in geld” (artikel 2:204a BW) niet van toepassing is. Zijn conclusie is dat inbreng door verrekening geoorloofd maar niet aan controle onderworpen is.

Van der Grinten (Handboek, nr. 168.5), meent dat inbreng door verrekening niet een afzonderlijke vorm van inbreng is naast inbreng in geld en inbreng in natura. Voorts meldt hij t.a.p. dat met de mogelijkheid van verrekening geen rekening is gehouden bij de bepalingen omtrent inbreng in geld bij de oprichting van een vennootschap. Ik neem aan dat hieruit afgeleid moet worden dat volgens Van der Grinten geen accountantscontrole vereist is bij inbreng door verrekening. Dortmund (WPNR 1993, 6115, p. 899) schrijft dat de aandelen worden uitgegeven tegen storting in geld en dat deze stortingsplicht wordt verrekend met een vordering.

De conclusie moet zijn dat voor het verrekenen van een stortingsplicht met een vordering op de vennootschap geen beschrijving en accountantsverklaring vereist zijn.

Volgens Van der Grinten (Handboek, nr. 168.5) en Dortmund (De BV, voor en bij haar oprichting, Preadvis Broederschap 1984 p. 86) heeft de wetgever terecht artikel 2:94c BW geschrapt.

Volgens Santen (WPNR 1993, 6100, p. 549 en 6115, p. 900 e.v.) kunnen door de verrekening van vorderingen op de vennootschap mede- (minderheids-) aandeelhouders benadeeld worden. Hij pleit voor een beschrijving van de te verrekenen vordering en een accountantsverklaring over de beschrijving.

Volgens Roos, Dortmund en Van der Grinten (WPNR 1993, 6115, p. 898 e.v.) vindt door verrekening van de stortingsplicht met een vordering op de vennootschap geen benadeling plaats van mede-/minderheidsaandeelhouders.

De inbreng van een vordering van een derde op de ven-

nootschap is volgens het Hof’s-Gravenhage (28 februari 1989, NJ 1991, 601) niet inbreng door verrekening. Inbreng van zulk een vordering is inbreng in natura welke onderworpen is aan de wettelijke bepalingen ter zake van deze vorm van inbreng; een beschrijving en een accountantsverklaring zijn vereist.

b. Na de oprichting van de vennootschap

Kort weergegeven zijn ingevolge de nachgrondingsbepaling (artikel 2:94c en 204c BW) onder andere een beschrijving en een accountantsverklaring vereist voor rechtshandelingen die strekken tot het verkrijgen van goederen door de vennootschap binnen twee jaar nadat zij bij het handelsregister is ingeschreven, welke goederen een jaar voor de oprichting of nadien toebehoorden aan een oprichter of aandeelhouder.

Ingevolge dit wetsartikel worden hieronder medebegrepen vorderingen die worden verrekend (lid 1, letter a van artikel 2:94c en 204c BW). In de literatuur wordt gesteld dat de wetgever bij het schrappen van artikel 94c (oud) en 204c (oud) BW (zie hiervoor sub 2a) vergeten is dit tekstgedeelte in artikel 2:204c BW te schrappen en dat deze woorden, gezien de wetsgeschiedenis, voor niet geschreven moeten worden gehouden (in deze zin: Dortmund, WPNR 1993, 6115, p. 899, Van Schilfgaarde, Van de BV en de NV, nr. 25 en Buijn, WPNR 1986, 5809).

Dortmond, t.a.p., bevestigt nog dat er bij storting in geld na de oprichting geen inbrengcontrole is en dus ook niet indien na de oprichting de stortingsplicht wordt verrekend met vorderingen op de vennootschap.

c. Sedert 1 januari 1992 toepasselijke bepalingen

Sedert 1 januari 1992 zijn op de verrekening van vorderingen de artikelen 6:127 tot en met 141 BW van toepassing.

In de akte van oprichting moet de verrekening worden vermeld: de aandeelhouder verklaart dat hij zijn stortingsplicht met een vordering op de vennootschap verrekent.

Deze verklaring van de aandeelhouder is ook vereist indien hij zijn na oprichting van de vennootschap ontstane stortingsplicht verrekent met een vordering die hij op de vennootschap heeft.

3. Inbreng van een vordering op een derde

a. Bij de oprichting van de vennootschap

Inbreng van een vordering op een derde (cessie) is een inbreng anders dan in geld. Op deze inbreng zijn de regels van artikel 2:204a BW van toepassing: een beschrijving en een accountantsverklaring zijn vereist.

b. Na de oprichting van de vennootschap

Op de inbreng van vorderingen op een derde zijn de nachgrondingsregels van artikel 2:94c en 204c BW van toepassing.

c. Sedert 1 januari 1992 toepasselijke wettelijke bepalingen

Sedert 1 januari 1992 zijn op de overdracht van een vordering op een derde de artikelen 3:93 en 94 BW van toepassing. De levering van een vordering op naam

geschiedt door een daartoe bestemde akte (van oprichting en/of inbreng) en mededeling daarvan door de vreemder (inbrenger) of verkrijger (de (op te richten) vennootschap) aan de schuldenaar.

De mededeling kan in elke vorm geschieden.

Het is van belang dat de oorspronkelijke schuldeiser ter zake van de cessie garandeert dat de schuldenaar niet een op het tijdstip der overgang opeisbare tegenvordering op de oorspronkelijke schuldeiser heeft. Ingevolge het bepaalde in artikel 6:130 BW blijft de schuldenaar na cessie namelijk bevoegd om deze tegenvordering op de oorspronkelijke schuldeiser te verrekenen.

Hetzelfde geldt voor een na de cessie ontstane of opeisbaar geworden tegenvordering op de oorspronkelijke schuldeiser mits deze uit dezelfde rechtsverhouding als de overgegangene vordering voortvloeit.

4. Slot

Met dit artikel hoop ik enige duidelijkheid te hebben verschaft over de toepasselijke bepalingen bij inbreng van vorderingen en een leidraad te hebben gegeven voor de notariële praktijk op dit gebied.

*Mr. W. Bosse**

* Kandidaat-notaris te Amstelveen.